

Aalsterweg 237-239

(Foto: Maarten van Loosbroek)

Korte omschrijving

Het buitenhuis **KORTONJO** met tuinmanswoning en koetshuis werd gebouwd voor notaris J.J. Fens op de plaats van een landhuis uit 1790.

De gebouwen vertonen kenmerken van de chaletstijl. Het buitenhuis heeft een samengesteld dak dat aan de achterzijde tot vrij laag doorloopt. Boven de ingang bevindt zich een torenachtige opbouw.

Indeling en interieur zijn gaaf bewaard gebleven. Zowel buiten als binnen is een klaverblad toegepast als een steeds terugkerend motief in het houtwerk.

De tegeltableaus van de houten veranda aan de rechterzijgevel bevatten elementen van Art Nouveau. In het tuinontwerp van J.T.B. Juchem werd de oude structuur van het landgoed gedeeltelijk gehandhaafd.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *18-12-2001

Rijksmonument nummer complex: 518785

Rijksmonument nummer zomerhuis: 518786

Rijksmonument nummer koetshuis: 518787

Rijksmonument nummer tuinmanswoning: 525722

Redengevende omschrijving

Complex

Inleiding

ZOMERHUIS, KOETSHUIS met STAL en TUINMANSWONING, gebouwd door architect G. Geenen in 1907, ter vervanging van een laat negentiende-eeuws buitenhuis. Het geheel dat in opdracht van de notaris Fens tot stand kwam heeft kenmerken van de Chaletstijl en enkele elementen van Art Nouveau.

Het zomerhuis met stal annex koetshuis en de tuinmanswoning bevinden zich op een rechthoekig terrein tussen de Aalsterweg en de Vogelkerslaan, grenzend aan de achtererven van de bebouwing op de Floralaan West en de Kortonjolaan. Oorspronkelijk bestreek het landgoed een groter gebied tussen de Aalsterweg en de Roostenlaan. Veel grond is inmiddels door bebouwing van na 1940 in beslag genomen. Een boerderij bij het complex is reeds gesloopt. Aan de Aalsterweg wordt het terrein van de straat gescheiden door een smeedijzeren hekwerk en een houten poort met klaver drie motief. Het huis ligt aan een pad, parallel aan de Aalsterweg op enige afstand van de straat en wordt nu permanent bewoond. Het koetshuis, thans als schuur in gebruik, staat daar achter en is door een

Rijksmonument

muur met het huis verbonden. De tuinmanswoning ligt iets van het huis verwijderd, aan een pad dat haaks op het toegangspad van het zomerhuis staat en doet thans dienst als woonhuis.

Waardering

Het complex van zomerhuis met koetshuis en tuinmanswoning en tuinhek is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaaleconomische ontwikkeling, met name de stichting van buitenplaatsen aan de uitvalswegen van de industriesteden. Het is van belang als bijzonder uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het complex heeft architectuurhistorische waarden als regionale variant op de art nouveau en vanwege de detaillering, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de regionaal belangrijke architect Geenen. Het complex heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de landschappelijke tuin. Het complex is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het complex is van belang vanwege de architectonische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Inleiding

ZOMERHUIS met DIENSTVERTREKKEN, gebouwd door architect G. Geenen in 1907, ter vervanging van een laatnegentiende-eeuws buitenhuis. Het geheel dat in opdracht van de notaris Fens tot stand kwam heeft kenmerken van de chaletstijl en enkele elementen van art nouveau.

Omschrijving

Tweelaags vrijstaand ZOMERHUIS met topgevels. Het pand heeft een rechthoekige plattegrond onder een samengesteld (schilden zadeldak), gedekt met kruispannen. Het dak heeft een overstek op consoles en is voorzien van windveren en makelaars. Aan de achterzijde loopt het dak tot de begane grond toe door. De voorgevel is aan de rechterkant voorzien van een risaliet met topgevel. Links daarvan bevindt zich de ingang, erboven is een torenachtige opbouw onder tentdak geplaatst. Het pand is uitgevoerd in baksteen en heeft een gepleisterde plint. Een deel van de zijgevel en de topgevels zijn betimmerd. Het geheel is voorzien van speklagen in strengperssteen, gedeeltelijk als doorlopende banden, gedeeltelijk in een onderbroken patroon aangebracht. In de kroonlijst is metselwerk in mozaïek zichtbaar.

In de risaliet is een breed rondboograam aangebracht. De ramen zijn voorzien van bovenlichten met roedenverdeling en kathedraalglas. Erboven zijn in het metselwerk segmentbogen aangebracht. Zowel in de voor- als in de zijgevel zijn paneeldeuren aanwezig.

Naast de voordeur bevindt zich een gevelsteen met bouwdatum, in de topgevel is de naam van het pand KORTONJO aangebracht.

Tegen de rechterzijgevel is een houten veranda aangebracht, tegen de muren bevindt zich een tegeltableau in art nouveaustijl met afbeeldingen van vogels. Boven de veranda bevindt zich een balkon.

Het huis is gedeeltelijk onderkelderd. Indeling en interieur zijn gaaf bewaard gebleven. De kelder wordt overwelfd door troggewelven en heeft een tegelvloer, er zijn diverse voorraadschappen ingebouwd. In de keuken zijn de oorspronkelijke schouw en inbouwkasten nog aanwezig. Andere elementen uit de bouwtijd zijn onder andere de paneeldeuren in een geprofileerde omlijsting die door het gehele huis heen voorkomen. Opmerkelijk daarbij is het steeds terugkerend motief van een klaver drie als bekroning van de deurposten, dit familiesymbool is ook in de hoeken van het parket van de woonkamer ingelegd.

Andere voorbeelden van oorspronkelijke inrichting zijn de stucplafonds in de hoge vertrekken op de begane grond en in de gang en de bovenlichten van de deuren die steeds met glas-in-lood zijn gevuld. In de woonkamer bevindt zich een zwart marmeren schouw waarin zweepsflagmotieven zijn aangebracht.

Rijksmonument

Waardering

Het zomerhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaaleconomische ontwikkeling, met name de stichting van buitenplaatsen aan de uitvalswegen van de industriesteden. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarden als regionale variant op de Art Nouveau en vanwege de detaillering, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de regionaal belangrijke architect Geenen. Het complex heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de landschappelijke tuin. Het is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur. Het complex is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Inleiding

Achter het pand Aalsterweg 237-239, met een muur eraan verbonden, bevindt zich een **KOETSHUIS met STAL en TUINHEK** gebouwd in 1907 naar ontwerp van architect G. Geenen. Het geheel dat in opdracht van de notaris Fens tot stand kwam heeft kenmerken van de Chaletstijl en enkele elementen van Art Nouveau.

Omschrijving

Koetshuis met stal onder een zadeldak met windveer en een overstek op klossen. In de top is hangend houtwerk en een makelaar aangebracht. De makelaar heeft in de top een gesneden klaver drie.

Het pand is uitgevoerd in baksteen, voorzien van een gepleisterde topgevel. De speklagen zijn in strengperssteen aangebracht, uitgevoerd als bij het zomerhuis. Een brede poort met metalen latei is in de kopse gevel aangebracht. Erboven is een rondboograam zichtbaar. Het interieur is met klinkers bestraat. De voormalige koetsierswoning was op de verdieping gesitueerd. De stal bevindt zich in een afgescheiden gedeelte. De wanden zijn betegeld met witte geglazuurde tegels. Het houten hekwerk en metalen ruif zijn bewaard gebleven.

Waardering

Het koetshuis met stal is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaaleconomische ontwikkeling, met name de stichting van buitenplaatsen aan de uitvalswegen van de industriesteden. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarden als regionale variant op de Art Nouveau en vanwege de detaillering, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de regionaal belangrijke architect Geenen. Het complex heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de landschappelijke tuin. Het is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur. Het complex is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Inleiding

TUINMANSWONING, gebouwd in 1907 door architect G. Geenen. Het geheel dat in opdracht van de notaris Fens tot stand kwam heeft kenmerken van de Chaletstijl en enkele elementen van Art Nouveau.

Omschrijving

Eenlaags tuinmanswoning op een rechthoekige plattegrond onder wolfsdak. Tegen de rechterzijgevel is een uitbouw geplaatst. Het dak is gedekt met kruispannen en heeft een overstek en windveer, bekroond door een klaver drie. Het pand is uitgevoerd in baksteen met speklagen in witte strengperssteen. De voorgevel is drie traveeën breed, rechts van de paneeldeur bevinden zich vierruitsramen waarvan de bovenlichten van een roedenverdeling, gevuld met kathedraalglas zijn

Rijksmonument

voorzien. In het interieur is de oorspronkelijke indeling op de begane grond gehandhaafd. Ook zijn hier nog paneeldeuren aanwezig.

Waardering

De tuinmanswoning is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaaleconomische ontwikkeling, met name de stichting van buitenplaatsen aan de uitvalswegen van de industriesteden. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarden als regionale variant op de Art Nouveau en vanwege de detaillering, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de regionaal belangrijke architect Geenen. Het complex heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de landschappelijke tuin. Het is van belang wegens architectonische gaafheid van ex- en interieur. Het complex is van belang wegens architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.)

Adres: Aalsterweg 237 en 239

Oorspronkelijke functie: Villa

Hoofdfunctie: Woningen en woningbouwcomplexen

Type: Woonhuis

Architect: C.G. Geenen en L.R.T. Oskam

Bouwperiode: 1907

Bouwtijl: Art Nouveau

Gevels en materialen: Baksteen, speklagen met strengperssteen. Gepleisterde plint. Metselmozaïek in kroonlijst. Gedeelte van zijgevel met tentdak opbouw boven deur.

Vensters en deuren: Bovenlichten met roedenverdeling glas in lood

Dak en bedekking: Samengesteld schild- en zadeldak. Kruispannen overstekende goot met klossen.

Bijgebouwen: Smeedijzeren hekwerk. Houten hek en palen bij ingang met klaver drie. Koetshuis onder zadeldak. Tuinhuis onder samengesteld dak.

Groen: Lindeboom (3 meter) omgracht (nu droog)

Motivering: Pand van architectuurhistorisch belang. Gaaf.

Bijzonderheden: Villa buitenhuis Anton Fens. Houten open serre achter het huis. Tegeltaleaus met figuratieve voorstelling. Geheel van villa, boerderij (sloop) en koetshuis met eigen toegangsweg (onverhard). Klaver drie als symbool op diverse plaatsen terugkerend.